

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Jota și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 5850 școl.

Notificare oficială.

Domnul ministru de agricultură *Darányi Ignác* sub titlul: „A gyümölcsfák és a szőlő kártevő rovarai” (Insectele stricăcioase pomilor și viței de vie) a edat o broșură pe 70 pagini, cuprinzând toate insectele stricăcioase precum și modul de apărare în contra acelor. La sfârșitul broșurei se află un adaus în care se indică pe scurt toate lucrările economice după cele patru anotimpuri. Preoților, învățătorilor și notarilor, cari prin o simplă corespondență se vor adresa bibliotecii ministeriului de agricultură, li-se trimite gratuit. Atragem atențiunea inteligenței noastre asupra acestei broșuri într’adevăr folositoare.

Sibiu, din ședința consistoriului archidieceșan ca senat școlar, ținută la 27 Iunie 1902.

Consistoriul archidieceșan.

Politica de magiarizare.

Sibiu, 14 Iulie n.

Opiniunea publică magiară de astăzi e meșteșugită, e artificială.

Presa magiară o face, care-și are calul ei de bătae: magiarizarea pe toate liniile și cu întrebuintarea tuturor mijloacelor.

Că politica această e greșită, o știe ori-ce om cu judecată sănătoasă. O știu și Magiarii neinficiați de bôla șovinismului, dar’ nu se pot opune meșteșugitei opiniuni publice, ci caută să meargă și ei cu curentul, pus la cale de ômeni cari se gândesc numai la ziua de astăzi, favorabilă și senină, nu și la ziua de mâine, care poate să fie posomorită și plină de primejdii.

În măsura în care devine tot mai cutezătoare politica de magiarizare în patria noastră, crește însă înstrăinarea în sinul naționalităților nemagiare față de conducătorea națiune magiară, și aceasta nu poate să fie în interesul și spre fericirea statului nostru, pentru-că fericit

pote să fie, și de o înaintare binefăcătoare se poate bucura numai statul în care poporele cari îl compun trăiesc în bună înțelegere, în frățietate și perfectă armonie într-o alaltă.

N’avem dorința mai ferbinte de cât aceea, ca să vedem odată eșită deasupra adevărata opiniune publică magiară, care e în stare să înțeleagă lucrul acesta, pentru-că atunci e dată de la sine calea care duce la înțelegere și la adevărata înfrățire a popoarelor de sub corôna ungară. Ear’ până atunci nu ne rămâne de cât să repetăm aceea ce am spus de nenumărate-ori, că neînțeleasa politică de magiarizare, precum în trecut n’a dat nici un rezultat real, tot dorința deșartă are să rămână și pentru viitoriu, fiind-că astăzi prea sunt deștepte poporele și prea e desvoltată în ele conștiința națională, încât nici de voe, nici cu forța, nu se mai lasă să fie contopite în alte popore, jertfindu-și aceea ce au mai sfânt și mai scump pe lume, moștenirea primită de la părinți: limba și naționalitatea.

În deosebi ce privesce elementul român din patria această, politicianii magiari ar trebui să abandoneze odată pentru totdeauna ideea și dorința de a ’l vedea contopit în elementul magiar, pentru-că una ca această nu se va întâmpla odată cu capul, nici acum, nici peste veacuri, fie cât de multe. Căci de la poporul român ori-ce se poate cere, și ori-ce se poate lua, numai limba și legea nu. Pentru aceste două comori a trăit el în trecut, — a trăit și a luptat, — pentru ele trăiesc astăzi, și pentru ele va trăi cât îi va fi dat să mai trăiască pe acest pământ. Pentru ele și cu ele, și nici-odată fără ele!

Între împrejurări normale însușirea această a elementului român din patria noastră, — cea mai nobilă și mai frumoasă dintr-o câte pot să ’l împodobiască, — ar trebui să fie lăudată și luată de exemplu din partea guvernanților nostri de astăzi. În realitate însă i-se consideră de îndărătnicie, de nepatriotism, și Românul e timbrat de dușman al aședemintelor de stat în

propria sa țară, față de care s’a purtat totdeauna cu aceeași loialitate ca ori-care alt cetățean de altă naționalitate, e timbrat de inimizate al statului pentru care și-a pus totdeauna înfriga putere în mișcare, ca să ’l aducă la vază și înflorire!

Și asta e ce trebuie să ne dă!

Un întreg, un corp formăm în statul ungar toate poporele cari în el ne aflăm de lungi veacuri, și e de neînțeles, cum se poate crede și aștepta, ca acest corp să devină mare și puternic, când unele din membrele sale sunt neconținut luate la ochi, suspinționate, împedecate în desvoltarea lor firească, când se lucră în mod sistematic la slăbirea lor, neținându-se cont de legea naturii, că slăbind părțile cari formează întregul, trebuie să slăbescă și corpul însuși-și!

Lăsați-vă deci, domnilor politicieni magiari, de urmărirea unor visuri, astăzi nerealisabile, de magiarizarea cu ori-ce preț a popoarelor nemagiare din patria comună, și dați curs liber desvoltării naturale a popoarelor, cari cu poporul magiar împreună formează statul ungar, făcându-le posibilă desvoltarea în limba proprie, în firea lor proprie, — și atunci într’adevăr veți lucra în interesul, spre întărirea și înflorirea statului, de care acum elementele nemagiare vin numai înstrăinate prin politica de magiarizare.

Ei, dar’ unde e sănătoasă opinie publică magiară, care să ne înțeleagă? Astăzi ea nu există. Să sperăm însă că va exista — mâne *Dorim* să existe!

În chestia pactului. Prim-ministrul ungar *Széll*, însoțit de ministrii *Darányi* și *Láng*, a mers Joi la Viena, pentru a continua pertractările cu guvernul austriac în chestia pactului, amăsurat îndrumării primite în consiliul de corôna de curând ținut. După cum se știe de la Viena, membrii guvernului ungar au conferat cu colegii lor din Austria aproape opt ore, și se crede că cu bun rezultat, pentru-că chestia a fost pusă de astădată pe astfel de base, cari vor duce sigur la înțelegere și la posibilitatea

reînnoirii pactului vamal-comercial între statele dualiste. Pertractările vor fi continuate în 23 Iulie, când va fi de nou cetită (acum a treia-ora) tarifa vamală autonomă, ear’ încheierea lor se va face tot în luna această, la *Ischl*, unde se află Majestatea Sa Monarchul.

Liturgie de adio.

Ultima liturgie servită eri în biserica parochială din Sibiu-cetate a fost pentru credincioșii cari au asistat la ea prilej de rară elevațiune sufletească. Insu-și serviciul divin pare că era altul, mai solemn, mai pătrunzător, de-și a fost oficiat numai de protopresbiterul-paroch Ioan *Papiu* asistat de protopresbiterii asesori consistoriali *Nicolae Ivan* și *Mateiu Voilean* și de diaconul archivariu consistorial *Dumitru Câmpian*. Insa-și dispoziția sufletească a credincioșilor părea că e ôre-cum deprimată, — și cum nu!, când serviciul de eri a fost serviciul ultim, serviciul de adio de la biserica lor, martoră 112 ani la evenimente însemnate pentru istoria bisericii noastre ortodoxe române.

Public n’a fost tocmai mult (o parte însemnată din societatea română sibiană fiind absentă din Sibiu), dar’ a fost distins și ales. Erau prezenți dd.: Dr. *Alexandru Mocsonyi*, presidentul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, sosit la Sibiu să presideze ședința comitetului Asociațiunii, Dr. *Atanasie Marienescu*, jude de tablă în pensiune și membru ordinar al Academiei române, *Iosif Vulcan*, membru al Academiei române și president al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român”, sosit la Sibiu să presideze ședința comitetului acestei societăți, profesorul I. *Negruțiu* (Blaj), *Emanuil Ungurean*, avocat în Timișoara, Dr. *Iuliu Olariu*, directorul institutului teologic din Caransebeș, *Traian Barzu*, referent în senatul episcopesc al consistoriului din Caransebeș, *Grigorie Pletos*, protoiereu și profesor de religiunea ortodoxă la gimnasiul din Năsăud, *Alexă Onițiu*, jude regesc în pensiune, *Virgil Onițiu*, directorul gimnasiului gr. or. român din Brașov, *Arseniu Vlaicu*, directorul școlii comerciale române din Brașov, Dr. *Iosif Blaga*, profesor la gimnasiul din Brașov, *George Dima*, profesor de muzică la gimnasiul din Brașov, N. *Petra-Petrescu*, di-

trebuie să ne dăm seamă de greșelile mari și dese, ce se comit de către cărturarii noștri, de noi toți.

Cine a urmărit limba scrisă la noi, va trebui să constate, că la noi se scrie rău, fiind-că: nu se cunosc de mulți idiotisme, figurile și idealisme limbii noastre genuine, apoi nu se știe cum trebuie întrebuințate verbele și adjectivele, cari se construiesc cu prepozițiuni; nu se știe exact nici cum trebuie cuvintele formate, prin derivațiune din verbe, substantivele și adjectivele și din acestea adverbale ș. a. m. d. Ba obvin la noi une-ori greșeli și din cauza că nu se știe, dacă cutare verb e transitiv ori intransitiv. S’ar putea aduce o grămadă de exemple pentru ilustrarea celor dișe.

Di *Maiorescu* ne-a semnalat multe de asemenea greșeli, aflate în limba scrisă la noi, deja de mult în anul 1868, în studiul său: „Limba română în jurnalele din Austria”. E foarte instructiv studiul acesta. Am pute învăța noi mult din acel studiu; păcat că articolul acela n’a prea avut norocul de a fi cetit de mulți.

Între măsurile luate în scopul delăturării cât mai grabnice a multor defecte de

FOIȘORĂ

Copilul la isvor

(după Schiller).

La isvor copilul șede,
Impletesce flóre ’n flóre
Și privesc cum le fură
Jocul undelor ușore.
Astfel sbór’ a mele zile
Ca și sprintenul isvor,
Tinerețea vesteșce
Ca și traiul florilor.

Nu-ntrebați, în a vieții
Primăvară de ce plâng;
Tôte ’s pline de viață
Când vieța nasce ’n crâng.
Dar’ natura re’nviată
Cu-al ei glas de doruri plin
Mie-mi tornă ’n suflet numai
Al durerii negru chin.

Ce folos de bucuria
Ce mi-o dă a lumii carte?
Una e, ce caut, — e-aprope
Și e vecinic de departe.

După scumpa nălcire
Dornic brațul brațul mi-se ’ntinde,
Chipul pierde, — ’n al meu suflet
Numai chipul se aprinde.

Te coboră preafrumosă
De prin raiurile tale,
Flori, ce cresc în primăvară,
Ți-oi așterne ’n a ta cale.
Codrul tremură ’n cântare,
Isvorașe șopotesc,
In coliba cea mai mică
Loc au cei ce se iubesc!

Sebastian.

Uniformizarea ortografiei.

(Urmare și fine.)

Pentru ca și Asociațiunea să influințeze și din a sa parte la îndeplinirea problemei de îndreptare a limbii literare, i-se impun următoarele:

1. Redactarea cu îngrijire deosebită, în ce privesc cerința de limbă, a broșurilor menite pentru biblioteca populară a Asociațiunii.

2. Redactarea cu îngrijire deosebită, în privința aceasta, a revistei „Transilvania” și a „Analelor Asociațiunii”.

rectorul filialei „Albina” din Braşov, Zaharie Boiu, protopresbiter şi asesor consistorial pensionat, Moise Lazar, protopresbiter, asesor consistorial, Ioan Căndea, protopresbiter al tractului Avrighi, Simion Popovici, preot militar pensionat, protopresbiter onorar, colonel Munteanu, Pantaleon Lucuţa, căpitan în pensiune, asesor consistorial onorar şi cassariu, Dr. Vasile Bologa, profesor seminarial şi director al şcolii civile de fete a Asociaţiunii, Stefan Stroia, protonotariu comitatens şi asesor consistorial onorar, Ioan de Preda, avocat, fiscal consistorial, Dr. Avram Tincu, avocat, Dr. Octavian Russu, avocatul Albinei, Dr. Ilie Beu, medic, Dr. Simion Stoica, medic (Bran) şi alţi mulţi, ear' dame au fost: dna şi dşorele P. Cosma, dna P. Lucuţa, dna Dr. V. Bologa, dşora Petraşcu, directoarea internatului şcolii civile de fete a Asociaţiunii, dşora Pipos, dşorele Moga, dşorele Cristea, etc. etc. Asemenea şi clasa de mijloc, a meseriaşilor şi ţeranilor, a fost bine reprezentată; foisorul era aproape tixit de coconiţe şi soţii de meseriaşi.

Tinerul predicator Dr. Miron E. Cristea pôte fi deplin mulţămît, că prin norocoasă coincidenţă a ultimei liturgii de eri în biserică parochială din Sibiiu-cetate şi a întrunirii aici în Sibiiu a secţiunilor literare-ştiinţifice, ale Asociaţiunii şi a comitetului societăţii pentru fond de teatru român i-s'a dat ocaziune să-şi rostescă în faţa lumii societăţii române *prima predică*, pe care a rostit-o după îmbrăcarea rasei monachale. Fie-i această bun augur pentru cele viitoare!

Din decursul liturgiei e de remarcă, că la esirea cu sfinţele daruri, în firul pomenerilor obicinuite părintele protopresbiter Ioan Papiu a pomenit pe „toţi arhiepiscopii, episcopii, protopresbiterii, presbiterii şi diaconii cari au servit în această biserică, vii şi morţi”... un adaus acesta, care a făcut bună impresiune asupra credincioşilor, ear' după otpust, îngenuchiat în uşa altariului, a cetit rugăciunea de mulţămîtă.

Am lăsat la urmă momentul cel mai remarcabil din decursul serviciului divin de eri: predica noului nostru monach şi asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea. Măncând de la cuvintele psalmistului: „Cela ce samănă cu lacrimi, cu bucurie va secera” (Ps. 125), timp de 52 minute face istoricul bisericeii parochiale din Sibiiu-cetate, accentuând momentele de mare valoare pentru biserică noastră, petrecute într-o zidurile ei (ţinerea primului congres, votarea *statutului organic*, hirotonirea a 5 arhieriei, etc.) şi relevând jalea ce parochienii ei o simt în momentul în care pentru ultima-dată sunt întruniţi în ea, aplică cu frumousă întorsătură partea a doua din cuvintele psalmistului: „cu bucurie veţi secera”. Jalea ne este trecătoare, căci — mulţămîtă Providenţei, care nici în timpuri de cele mai amare cercări nu ne-a lăsat peirii, şi mulţămîtă nemuritoriului Andreiu, întemeietoriului fondului pentru zidirea catedralei, — în locul acestui edificiu modest se va ridica un nou Sion...

Puternic a fost tinerul predicator deosebi unde schiţând necazurile şi primej-

limbă, ce urmăm a comite, când scriem — ar fi d. e. următoarele:

1. Să se studieze felul limbii scrise de autori din Ungaria şi pe baza aceasta să se compună un fel de dicţionar mic, care să cuprindă:

- greşelile de limbă comise la noi în idiosincrasme, figuri şi idealisme, având paralel expresiunile cele bune;
- să cuprindă în rând alfabetic toate verbele şi adjectivele, cari se construiesc cu prepoziţiuni, precum şi alte cuvinte, cari se întrebuntesc la noi greşit, punându-se alături formele de construcţiuni şi cuvintele cele bune româneşti.

Şi fiind-că pentru adunarea materialului acestuia de limbă, dacă e vorba să ni se dea ceva curat şi exact românesc, se cere simţ adevărat de limbă românească, cum numai la literaţii buni din România se poate găsi, lucrarea să se efectueze studiind-se comparativ limba întrebuntesc la noi cu cea în-
trebuntesc în literatura scriitorilor celor mai buni din România, anume în vederea scopului ce ne preocupă.

În direcţiunea această vor a lucra în deosebi membrii secţiunilor literare.

diile prin cari turma cuvântătoare a bisericeii ortodoxe române din patrie, după nefasta desbinare confesională a avut să le îndure, arată cum încet pe încetul a început de nou să licărească schinteia speranţei într-un viitor mai bun, care schinteie, alimentată de tăria în credinţă a poporului, de munca fără seamă a arhieriei şi fruntaşilor bisericeii noastre ortodoxe, deosebi a nemuritoriului Andreiu, a devenit făclie luminousă, ear' în urmă sôre strălucitoriu, la razele şi căldura căruia ne simţim aşa de tari, că „nici porţile iadului nu ne vor mai pute desbina de către biserică noastră ortodoxă-română strămoşescă”...

Poetic a fost, unde zicând că prin faptul că de-şi mică şi modestă şi ascunsă în fundul unei curţi, această bisericuţă a servit marelui arhieriu Şaguna drept catedrală episcopescă, ear' în urmă arhieriscopescă şi metropolitană, şi prin această totă lespedea de pētră pe care a călcat el, scaunul acela simplu în care a şedut el, altariul acela modest, la care el, nemuritoriul regenator al bisericeii noastre, timp de peste un pătrar de secol a servit Domnului, — au primit deosebită însemnătate nu numai pentru parochienii ei, ci pentru toţi credincioşii bisericeii ortodoxe române din această patrie. Ear' frumousele elogii aduse lui G. Dima şi eminentului său cor seminarial, care prin sublimale cântări de atâtea ori ni-a ridicat sentimentele în sfere înalte, unde uitând de totă grija cea lumescă, gândul ne era îndreptat la cele ceresci, ... au fost dōr' cea mai frumousă şi mai impresionantă parte a predicii...

Astfel ni-am luat eri rămas bun de la bisericuţa noastră, cu dorul, ca toţi, în pace şi cu inimă curată să intrăm acuşi în — noul Sion, îmbrăcaţi în haina smereniei, a curăţeniei şi evlaviei nefăţurate.

„Să stăm bine, să stăm cu frică...”!

Dacă, în virtutea fantasiei vom face o privire poetică asupra a tot ce se cuprinde în nemărginitul spaţiu şi se relevă în şi afară de noi, vom observa, că se manifestă o singură putere şi că domnesce un singur principiu organizator.

Atât din construcţiunea minunată a organismului animalic, din armonia majestică a sistemului solar, cât chiar şi din aranjamentul şi conlucrarea forţelor naturii, transpiră o putere misterioasă, spiritul divin şi etern, nelimitabil în timp şi spaţiu, — o părticică din Dzeire.

Exageraţiunile măiestrite, cari contrastează acest adevăr, sunt viţii şi minciuni. Ear' societăţile inficiate de aceste bôle contagioase s'au concretisat totdeauna prin decadenţă şi prăbuşire.

Şcoala pentru viaţă, ear' biserică, pentru vecie are să pregătească generaţiunile! Ele au să desvôlce sentimentele de gradaţiune

2. Membrii secţiunii literare, precum şi ai celorlalte secţiuni să ia asupra-şi îndatorirea de a face din când în când dări de seamă, criticii literare — asupra limbii întrebuinţate în literatura şi ziaria noastră, în cari să se releveze greşelile ce se fac mai des. Din aceste critici încă se va culege material pentru broşurile, de cari s'a amintit mai sus.

3. Pentru scopul acesta să fie rugaţi şi scriitorii din România, ca şi dēnşii să dea atenţiune felului cum se scrie la noi, fiind-că ei mai bine ne pot observa greşelile.

Notă. 1. Un serviciu bun va aduce în această privinţă interesului, ce ne preocupă, şi dicţionarul, ce Academia română pregătesce a compune prin dl profesor Filippide.

2. Lucrarea ce secţiunea literară o are însemnată în programul său de acţiune, de a aduna adevărat tesaurul de limbă aşa cum se vorbeşte de către poporul nostru, încă e calificată a se face folositoare limbii noastre literare, la scriere.

Braşov, 22 Martie, 1902.

Dr. Iosif Blaga
secretarul secţiunii literare.

superioară, cari ca elemente sunt menite a constitui judecata, şi prin urmare conştiinţa, sau „conştiinţa morală” a omului. Aceste instituţiuni numai, şi earăşi numai prin menţionatele sentimente pot determina ca supremă lege a existenţei noastre aici pe pământ credinţa în legile divine, izvorul profund şi mănăs a tot ce numim „virtute” şi „ideal”. Numai astfel se vor creşte societăţi adevărate „omeni de spirit” şi de „inimă”.

„Omul de spirit” de sigur va recunoşte că tot ce e bun şi frumos în lumea această, nu are să servescă scopurilor noastre precare şi private, ci — sublim în concepţia sa, — are să plutescă deasupra noastră. Această putere miraculoasă prevalăză peste curentele unei conştiinţe fluctuante şi dă energie şi entuziasm individului a se espune şi sacrifica pentru cauze comune, pentru cari, — cum se zice — li-se „rupe inima”. Când am vieţii: singuraticii pentru popor; poporul pentru omenime, şi omenimea pentru Dzeu, am corespunde maritimosei enunţaţiuni a lui Fernelon: „Iubesc — zice el — mai mult familia, de cât pe mine, mai mult naţiunea, de cât familia şi mai mult omenimea de cât naţiunea”. Am corespunde „carităţii creştinesti”, care în efectele sale este împlinirea legii lui Dzeu. Ear' cu principii, respective sentimentul de „drept” n'am pute veni în conflict în veci.

Realitatea însă ni-se prezintă în colori, cât nu se pot mai posomorite. Idealul virtuţilor, al carităţii creştinesti şi al echităţii rēnd pe rēnd apun, ear' locul acestora l' ocupă viţiile, egoismul, cosmopolitismul şi intoleranţa.

Astfelu de bôle sociale, — dacă e consult a le numi aşa, — au mai bătuit omenimea şi în alte timpuri. Istoria ne arată fatalitatea urmată din astfelu de stări de lucruri, carea a fost: peirea corpului din care a dispărut spiritul.

Diavolul nu face bisericeii şi şcole, ci cearcă a demola şi pe cele construite. Ear' pe de altă parte tinde mreşile pentru a vena pe indiviţi în al său interes şi a l' face buni numai pentru a sa împărăţie.

„Nu respectaţi legea naturii; călcaţi porunca Dumnezeului nostru, ca să deveniţi asemenea lui”, povăţuia şerpele diavolesc prima preche de omeni! Şi ajuns odată stăpân peste arbitrul omenesc, a povăţuit omenimea veacuri deardendul! Urmarea? Rēnd pe rēnd s'au stins popore puternice şi gloriose, naţiuni superbe au dispărut, nimic lăsând în urmă-le, de cât umbra unei glorii pierdute. Şi asta din cauza, că Dzeul lor era egoismul cu copiii săi: ignoranţa, intoleranţa, falsitatea, invidia etc. etc. N'avem de cât a ne aduce aminte de curţile Faraonilor şi palatele Domnitorilor orientali de la mare, unde erau ciburile tuturor păcatelor, şi îndată ne va cuprinde spaimă şi cutremur.

Spiritul observator va afla şi în timpul prezent multe suflute gôle de conţinut etic.

Tendinţele împotrivoire intereselor creştinismului isbutesc şi ocupă loc în spiritul omenimei.

Aprofundarea în egoism, utilitarism, cultul naturii şi emancipaţiunea materialistă, — sau mai pe înţeles, povestea „Ariciului cu sobolul”, — au căsunat dispreţul libertăţii, nutrinđ frivolitatea şi sugrumând „caritatea creştină”.

Vremea este împlinită!

Să aruncăm privirea acum şi printră rēndurile suferinşilor.

Vom observa: că am făcut progrese relativ destul de uimitore. Am dat înainte cu edificarea cupolei culturale a noastră, destul de bine. Însă scrutând lucrul mai aprofundat, observăm, că reforma întregii vieţi sociale, progresele în toate ramurile culturii, au fost la toate poporele, precum şi la noi, strins legate, ba chiar condiţionate de „spiritul creştinismului”.

Şi dacă suntem convinşi, că aşa stă treaba, să trudim zi şi noapte pentru a abate poporul nostru de la „idololatrie”. Ori şi ce „Viţel de aur”, care cearcă a câştiga adorarea multimei, să l' ignorăm. Căci acestia căutând interesul lor despreţuesc binele şi despôie sufletul semenilor şi mai ales al inferiorilor săi de conţinutul Dzeesc. „Idolii” picanţi ai neamului nostru sunt mai ales „cos-

mopoliti”. Cari cu emfasă trimbiţă astăzi că a intrat „atomul” în ochiul semenului său, pe când „molecula” cu strat în ochii lui nu o vede. Pe acestia l' absorb aberaţiunile şi frământările societăţii omenesti. Astfelu inspiraţi de pasiune croiesc sisteme paradocse şi sfruntate, cu cari astăzi intră într-o castă, ca să dobore pe unul, şi mâne într'alta, ca să surpe pe altul.

Conştiinţa naţională, spiritul creştinismului şi glasul alor nostri a căror chemare e ca şi a noastră a tuturor, de provenienţă divină, care va ajunge la urechile noastre în „vremea ôrecărei neputinţe”, să arete în noi pe adevăraţii „omeni de spirit”, cari să entuziasmeză de mult cuprinďitoriul sentiment ideal.

„Sus să avem inimile”!

Să înălţăm inimile către acela, de unde vine „tot darul” şi „totă darea”, căci atunci când pericolul e mai iminent Dzeu e mai aproape. Vor mai fi însă şi într'ei tari capete luminate, omeni reali, cu simţ de dreptate şi cari vor fi urmărit treptele culturale istorice, formându-şi astfel idealuri etice ca elemente ale judecăţii şi conştiinţei morale. Dacă sunt, vor pute şti, că atunci când mēsură păcatului se umple, — măcar şi cu risicul de a se fi adăpat pământul cu potopuri de sânge, — a rēsărit poporelor „lumina cunoscinţei”, o viaţă spirituală curată, o nouă viaţă, o eră de renaştere a spiritului Dzeesc.

„Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte...”! când „fiul omului” ne va arăta calea şi mijlocele, prin cari să putem sugruma împărăţia diavolului şi să se prepare biruinţa spiritului pe ruinele banerutului moral.

„Să stăm bine” la postul nostru, sentimentele naţionale — preoţii şi învăţătorii, — chiar de am perde şi din puţinul ce avem.

„Să stăm cu frică”, dar' întăriţi cu caractere de fer şi lucrând unul fie-care după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă a sa.

Să luăm aminte, ca „prin noi” să se formeze un popor român cu virtuţi curate ca aurul şi religios ca nici un altul; ca noi „să fim”, şi nimenea să nu pôta fi „împotriva noastră”!

Ioan Paicu
învăţător.

Polonii pentru naţionalitatea lor.

Am amintit că Polonii din Posen au hotărît să absenteze de la festivităţile ce se vor da din prilejul petrecerii împăratului în Posen. Această hotărîre membrii poloni ai dietei provinciale au publicat-o în formă de epistolă adresată presidentului dietei. E de următorul cupins:

„Escelenţă! De ôre-ce se pare sigur că pe timpul petrecerii aici a împăratului membrii dietei încă vor fi părtaşi la fericirea de a saluta pe M. Sa împăratul şi rege, pentru a nu cauza confuziuni nouă ţinem de a noastră datorinţă să declarăm următoarele: Nouele dispoziţi legislative puse în lucrare contra Polonilor, cum şi înfruntările auzite din graiul M. Sale, ne-au întristat adânc; este deci peste putinţă să ne prezentăm cu faţă veselă preagraţiosului nostru împărat şi rege al nostru. Dacă am fi acolo, prin tristea noastră numai am strica dispoziţia sērbătorească. De aceea suntem necesitaţi să rugăm pe Escelenţa Ta, să justifice la locul preafinalt absenţa noastră. Abstragēnd de la dispoziţiunile acelea, cari tind să împedecă fericirea noastră naţională şi materială pe pământul patriei, ba ce e mai mult: să facă din inima copililor minori arenă de lupte politice şi religioase, abstragēnd de la toate acestea noi voim să fim şi pe mai departe supuşii fideli M. Sale împăratului şi rege. De ôre-ce suntem în deplină conştiinţă că nu am păcătuit nici contra statului, nici contra persoanei M. Sale Domnitoriului; de ôre-ce respingem cu indignare, ca pe o calumnie fără temei, intenţia atribuită nouă de a eşi din legăturile monarhiei ori a schimba starea ei: avem încredere în atotputernicia Celui-Ce diregiază destinele omenesti şi în agerimea de a vedē clar lucrurile a preagraţiosului nostru Stăpân, de multe-ori esperiată, şi resoluţi aşteptăm ceasul în care se va spulbera din jurul nostru negura artificială şi înaintea ochilor împăratului şi rege va străluci curăţenia gândirii noastre de supuşii şi cetăţeni ai statului. Numai atunci vom fi în

acea dorită situație, ca — *fideli bisericeii noastre și fideli naționalității noastre, la care vom fi ne morț și până la ultima răsuflare* — nu numai cu credință, dar și cu sinceră bucurie și recunoștință se ne închinăm preagrătosului nostru Domnitoriu, împăratului, lucrând în pace și reciprocă stimă cu cetățenii nostri germani la consolidarea internă a statului.

Ce demnă declarație! Și ce mult putem să învățăm din ea chiar și noi!

Privitor la efectul produs de vorbirea de la Marienburg este mult semnificativ următorul cas ce se raportează din Cracovia: Șese soldați poloni de la un regiment vest-prusian au desertat în Rusia. De acolo și-au trimis comanda regimentului uniforme, dar *armele nu*. În scrisoarea adresată comandei spun că au părăsit regimentul din cauza vorbirii de la Marienburg a împăratului, ear' cu privire la netrimiteră armelor zic următoarele: Armele nu le trimitem, căci *sperăm că le vom pute încă întrebuința contra voastră*.

NOUTĂȚI

Sibiienii 'n frunte. Eri după serviciul divin s'a ținut în biserica parochială din Sibiiu-cetate sinod parochial estraordinar, ca să hotărască asupra propunerii prezentate de comitetul parochial de cuprinsul, că după-destinațiunea fondului pentru facerea unui turn la biserica parochială acum e superată, fiind-că biserica are să se demoleze: *parochia să de acest fond ca contribui la colecta generală, ce în curând se va deschide în favorul zidirii catedralei.* Acest fond constă din prestă cincisprezece mii de corone. Sinodul a primit unanim propunerea. Incidental membrul P. Cosma a făcut apoi propunere, ca înainte de demolare să se iee fotografii atât de pe interiorul, cât și de pe exteriorul bisericeii, cari fotografii să se distribue membrilor sinodului parochial. Această propunere încă a fost primită unanim.

Jaratieră — archiducului Ferdinand. Regele Edward VII al Angliei a conferit moștenitorului coronei austriace și ungare, archiducului Francisc Ferdinand *ordul jaratierei* în gradul de mare-cruce.

Alegere de preot în Brad. Sinodul parochial ținut la 23 Iunie c. a ales cu totalitatea voturilor (117) la postul al doilea de preot în Brad pe diaconul ceremonial *Petru Rimbaș*, contabil la societatea „Crisana”. Fie, ca însușirea dovedită cu ocaziunea alegerii să-și afle drept răsplătă munca desinteresată a alesului întru înaintarea parochiei Brad în toate direcțiunile!

Manevrele mari ale armatei austro-ungare se vor ține în Septembrie. După cum se scrie de la Viena, va asista la ele ca oșpe și A. S. R. Principele Ferdinand al României, însoțit de un mare duce aparținător casei domnitoare din Rusia.

† Tache Geani. Unul dintră fruntașii partidului liberal din România, *Tache Geani*, a trecut la viața de veci Joi dimineața la orele 10, în etate de 64 ani. Decedatul a fost ministru de justiție la 1880 în cabinetul Brătianu, ear' la anul 1895 president al camerei române, până la retragerea partidului liberal de la putere. Acum era deputat, trimis în cameră de alegătorii din județul Dâmbovița. Inmormântarea s'a făcut eri, Duminecă, cu mare solemnitate.

Dr. Teodor Burdan face cunoscut că și-a deschis cancelarie advocațială în *Bo-roșineu*.

† Cardinalul Schlauch Lörincz, episcopul diecesei rom. cat. a Orădii-mari, a răposat Joi la 9½ ore seară, după un morbo de șapte săptămâni. După prohodul săvârșit azi, rămășițele pământești ale răposatului au fost transportate la Timișoara, unde mâne vor fi așezate spre odihnă eternă în cripta familiară. Schlauch s'a născut din parinți șvabi în Aradul-nou la 27 Martie n. 1824; a fost hirotonit preot în 3 April 1847 și ordonat capelan în Sânmiclașul mare, apoi în Oravița (1849), în Pecet (1850), earăși în Sânmiclaș și în sfârșit în Timișoara, unde a propus totodată teologia dogmatică în liceul episcopesc. În 1859 a fost numit pleban în Marczyfalva, în 1863 în Iarmata. În 1872 canonic în Timișoara, 17 Martie 1873 episcop la Sătmăre, 8 April 1887 episcop la Oradea-mare. Schlauch a fost unul dintră cei mai învățați episcopi

ai bisericeii rom. catolice din Ungaria; după mărtea primatului Simor a fost candidatul Vaticanului la scaunul primatial, guvernul însă s'a opus din toate puterile și n'a voit nici pe arhiepiscopul *Samassa* de la Agria, ci a scos la ivelă pe abatele mănăstirii de la Panonhalma, pe *Vasary*. Vaticanul însă drept răspuns la opoziția guvernului a ridicat pe Schlauch la rangul de cardinal (12 Iunie 1893), o distincție ce numai arhiepiscopilor se dă. Incepând de pe timpul Mar'ei Terezi'a nici n'a mai fost în Ungaria alt episcop cardinal.

Congresul interparlamentar se va ține anul acesta la Viena, în luna Septembrie. Membrii corpurilor legiuitoare române, precum și foștii senatori și deputați ai României, au ținut Sâmbătă seara întrunire la Atenou, în București, pentru a lua hotărâre cu privire la participarea sau neparticiparea delegațiunei române la acest congres. Nu cunoscem hotărârile luate; dar' ar fi de regretat, dacă s'ar fi decretat cumva neparticiparea, tocmai acum, când ar fi atâta materie de discutat în congresul interparlamentar.

La fondul „Masa studenților” de la gimnasiul român gr.-or. din Brad au încurs în Iunie a. c. următoarele contribuiri: 1. De la inteligența română din Oradea-Mare în loc de cunună pe cosciugul fer. episcop Mihail Pavel 161 cor. 2. De la preotul N. Mateiu din Uibărești 10 cor. 3. De la inv. A. Pop din Ighiu jumătate din venitul curat al petrecerii aranjate la 29/VI n., 10 cor. 4. De la I. Anghel, inv. pens. în Brad 1 cor. 5. De la Elena Florea din Brad 1 cor. 6. Marinimoșii binefăcători primescă espreșiunea profunde mulțămiri. Brad 29 Iunie, 1902. Comisiunea administrativă.

Cutremur de pământ. Zilele trecute s'au simțit în Salonic două nouă cutremure puternice de pământ, cari au provocat mare spaimă în poporațiunea de acolo, fiind-că nu e mult de când a fost neliniștită prin altele, tot așa de puternice. Aceste nouă cutremure au fost simțite de altcum și în Marocco.

Dar pentru biserică. Evlavioșii creștini Petru Pașca și Nicolae (Cula) Gligan au dăruit bisericeii gr. or. din Sălciva-de-jos un rând complet de odăjdii bisericesci, precum și procevețele de lipsă la serviciul divin. Tot aceste bisericeii a testat bunul creștin Petru Drăguș o grădină frumoasă cu pomi în estensiune de 40 st. □. Pentru aceste fapte nobile aduc în numele comunității noastre bisericeii marinimoșilor donatori și pe calea acesta sincere și preacălduruse mulțămiri și le doresc, ca milostivul Dzeu revărsându-și darurile Sale cele bogate asupra lor să le lungască firul vieții în deplină sănătate și mulțămire, ca astfel încă mulți ani să servescă și celorlalți credincioși de vii exemple întru a face bine și a sprijini s. localul acesta. Sălciva-de-jos, la 23 Iunie, 1902. Romul Gomboș, presbiter gr. or.

Călduri mari. În Franția, Italia și Anglia căldurile sunt spăimântătoare. În Franția manevrele au fost suspendate, fiind-că mulți soldați au murit de insolatie, ear' în Londra spitalele sunt pline de omeni îmbolnăviți din cauza căldurilor. În Italia căldura e de 43 grade la umbră.

Primejdie mare pentru Germania! În *Gneșen*, orașul polon ajuns sub stăpânire prusacă, în care nu tocmăi de mult s'au întemplat barbariile contra băieților de școlă, pe cari tribunalul i-a osândit greu fiind-că n'au voit să zică în școlă rugăciunile și să învețe religieuna nemțească, ci în limba lor maternă, — acum s'a dat de urmele unei conspirațiuni teribile, aptă a face tabulă rășă din puternica Germania! Poliția a făcut perchișiți în gimnasiul de fete, pe motiv că *fetele conspiră contra regatului prusiac*, ear' procuratura a intentat proces de înaltă tradare contra câtorva din ele: tot fetișore de câte 14—16 ani, pe cari mamele lor le trimit la școlă gardate de guvernantă. Și aceste copile să primejduescă regatul prusiac?! Sunt nebuni nemții cum se cade!

Trăsnet ucigaș — la o înmormântare. În Neudorf, lângă Bresslau (Silezia) Vineri a fost mare tempestată, care pe o sêmă de omeni îi suprinse în cimitiriu la o înmormântare. Dintră acestia doi bărbați și o femeie au fost uciși de trăsnet.

A furat se-i fie hasnă! Din Neapol se raportează că directorul băncii din Amalfi a dispărut cu sumulă de 250,000 de lire. Indată după constatarea dispariției s'a făcut scontrarea cassei și s'a aflat că în cassă se află *cambii false* în valoare de 20 milioane de lire. Asta apoi e deitraudant, nu glumă; a furat se-i fie hasnă!

Mușcat de viperă. Săptămâna trecută Iovan Lolici din Chișoda (lângă Timișoara) fiind la lucru de câmp, după prânz s'a culcat la umbra unui arbor. În somn a simțit

la braț o împunsătură dureră și trezindu-se a vădut că-l mușcase o viperă. S'a dus îndată în spital la Timișoara. Probabil că va trebui să i-se taie brațul.

Aroganță kossuthistă. „Független Magyarorszag”, noul organ de publicitate al lui Kossuth Ferencz, în numărul de la 10 Iulie varsă foc și pucișă asupra plebanului din Török-Bálint. Motivele, că reprezentanța comunală a primit propunerea plebanului, ca strada „Kossuth Lajos” să fie numită de aci încolo „Szent István”. Pentru Șvabii din Török-Bálint n'are cuvânt, căci ei, „sermanii, nu știu ce fac”; certy însă aspru pe pestanii cari petrec în vilegiatură în numita comună, că „de ce sufer ei așa ceva” (adeacă *oșpeții* să dicteze reprezentanței comunale!) și că „om magiar nu pôte să-și cheltuască banii într'un astfel de sat, care în așa chip „murdăresce sentimentul magiar” (!). Teribil! Numind o stradă după numele primului rege al Magiarilor „murdăresc” sentimentul magiar!

Cărți și reviste.

„Meteor”, roman de Vasilie E. Moldovan, Budapesta, tipografia „Poporul Român” (VI. strada Vörösmarty Nr. 60 a.) Prețul 1 cor. 60.

Nuvele alese e titlul unui interesant volum, apărut în editura librăriei centrale Stănculescu et Georgescu în Ploesti (România), în care se cuprind lucrări alese literare, traduse de dl B. Marian, după Zola, Maupassant, Daudet, Gogol, etc. într'o limbă frumoasă românească. Prețul unui exemplar din elegantul volum (145 pagini) face un leu. Se pôte procura și prin librăria archidieceșană din Sibiiu. Recomandăm cetitorilor această carte, care conține lectură plăcută și ușoră.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna” pe anul societar 1901/1902.

(Urmare.)

n) Maria Cunțan Poesii.
o) Jeronim Hértógá, Clipe de repaus de Sorcovă.
r) George Tulbure, cl. c. III. Marșul studenților de Iust. Cl. Juga.
s) Alecsandru Ciocăș, cl. c. II. Puskás Búr, de Dr. May Károly; Ben Húr (2 vol.) de Levis Wallace; Quo Vadis (2 vol.) de Sienkievich Henrik.

t) Dumitru Purece cl. c. II: Novele fantastice de Don Jose.

u) Nic. Vlad Stezar ped. c. III. Monografia institutului de credit și economii „Albina” din 1862—1897 de Petra Petrescu.

S'au cumpărat din mijlocele societății: Ordinațiuni ministeriale despre Matriculele de stat, despre dreptul matrimonial și despre religieuna copilor. Scrieri din junețe și esil, de C. A. Rosetti; Scurta Istorie a lui Mihail Vitezul, de N. Iorga; Regele Richard III., de W. Shakespeare; Pagini reslețe, de N. Gane; Cele din urmă (poesii) de R. D. Rozetti; cartea lui Jov, poemă dramatică de G. O. Garbea; Istoria literaturii române în secul XVII. de N. Iorga (3 vol.); Vieta lui Iisus, de Ernest Renan; O expediție în Africa, de D. N. Ghica; Neguțatoriul de Veneția, de W. Shakespeare; Tiganiada, de Ioan B. Deleanu; Istoria fanarioților, de G. I. Ionescu Gion; Ben-Húr, (2 vol.) de Lewis Wallace; Quo Vadis, de Sienkievich Henrik (2 vol.); Operele lui Anton Pan, de G. N. Teodorescu; Răsbóiele întră Ruși și Turci, de A. Xenopol; Luptele pentru naționalitate, de G. Adamescu; Albastru, poesii de G. Tutoveanu; Jucătorii de cărți, (Quarta) și Supremă forță (Quinta), de H. Lecca; Crimă și pedepsă, de T. Dostoiewski (vol. I.); F. W. Nietzsche, viața și filosofia lui, de C. R. Motru; Geologia, de Leon C. Cosmoviciu (3 vol.); Zoologie, și Botanică de Dr. N. Leon; Mineralogie, de P. I. Stoescu; Prin ce viețuesce omul, de L. Tolstoi; Degenerare, de Max. Nordau; Vechile episcopii românesce, de Dr. Aug. Bunea; Vieta și operele lui Andrei Murășian, de I. Rațiu; Drepturile și datorințele învățătorilor, de P. Conta; Romanțe și cântece de Heine, trad. de St. O. Iosif; Patriarcale de St. O. Iosif. Cartea de aur, de T. V. Păcățian.

Din numărul întreg al cărților s'au separat cu ocaziunea revizuirii bibliotecii 184

opuri în 205 volume, cari parte erau în număr dublu, parte de mai puțină valoare. Din aceste 24 cărți au fost donate bibliotecii poporane din Agărbiciu; 18 au fost donate bibliotecii poporane din Colun, 2 au fost destinate ca premii, restul licitate întră membrii societății, din prețul cărora se vor cumpăra alte opuri ce nu se află în bibliotecă.

Cu finea anului societar 1901/901 biblioteca societății număra 2708 opuri în 3869 volume.

2. Jurnalistica. În acest an de gestiune societatea a pus la dispoziția membrilor ei în sala de lectură 37 toi, beletristice, literare politice și economice, parte abonate parte gratuite.

4) Abonate. Bunul Econom, Convorbiri literare, *Egyetemi lapok*, *Fliegende Blätter*, *Illustrierte Zeitung*, Libertatea, Literatura și arta română, Revista Română, Sămănătorul, *Vulturul*.

B) Gratuite. Activitatea, Agrarul, Albina, Apostolul, Biserica și școlă, Biserica ortodoxă, Budapesti Hirap, Candela, Călăuza sanitară, Controla, Deșteptarea, Deșteptarea poporului, Drapelul, Familia, Fôia școlastică, Fôia diecesană, Fôia poporului, Gazeta Transilvaniei, Herkules, Lumina, Poporul Român, Telegraful Român, Tribuna, Tribuna Poporului, Transilvania, Unirea, Viitorul.

Societatea se simte plăcut îndemnată a esprima tuturor redacțiunilor, cari au binevoit a trimite ziarele lor gratuit, cele mai călduruse mulțămite și a le ruga, ca și pe viitor să n'o lipsescă de acest binevoitor sprijin.

II. Cassa.

Cassa numără cu finea anului societar 1901/902 suma de 3082 cor. 52 fil. Din acești bani se află depuși: la institutul de credit și economii „Albina” în libelul „M” 1256.06 cor., în libelul „C” 808.64 cor., un scris fonciar de 1000— cor., la cassar se află disponibilă suma de 17.82 cor. Intratele au numărât 1066.77 cor.; eșitele au numărât 600.90 cor. Venit curat pro 1901/902: 465.87 cor. Starea cassei de la finea anului curent comparată cu cea de la finea anului trecut presintă un plus de 336.33 cor. Spese mai mari s'au făcut cu cumpărarea cărților amintite și cu compactarea mai multor cărți.

George Tulbure
presid. comit.

Dumitru Borcia
notariu referent.

(Va urma.)

Din public.*)

Dare de sêmă și mulțămită publică.

Subscrisul în numele poporului meu din parochia gr. or. *Craiva*, protopresbiteratul Albei-Iulie, aduc mulțămită și pe calea acesta St. Domni cari au contribuit și respective On. Domni parochi ca colectanți, cari în urma apelului lansat cătră toate oficiile parochiale gr. or. din Archidieceș Transilvaniei au colectat pentru edificarea noului bisericeii care e în curgere, și a nume:

De la Gregoriu Mezei Muntean, originar din Cricău, repausat în Ighiu, prin testamentul executat de nepôta dsale, stimabila dômă vîd. Elisaveta Dâmian n. Muntean 50 cor.; de la stim. dn Dr. Vasile Bologa, director în Sibiiu 20 cor.; de la Brădesci prin parochul Ioan Pop 15 cor.; de la Tecșeci prin învățătorul George Ciora 6 cor.; din Paloș prin parochul Patrichiu Pinte 2.26 cor.

Preabunul Dumnezeu care fapta bună o răsplătesce cu binele vieții de veci, să le răsplătescă pentru jertfa adusă spre înnoirea noului Sion.

În numele întregului popor

Craiva, la 15 Iunie 1902 v.

Ioan Morușca
paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesce răspunderea.

Posta redacțiunei.

Turchez. Sunt puse ambele la rënd spre publicare. Mulțămită!

Alfa. Se va publica.

Nr. 342/902.

[89] 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de **paroch** în comuna **Păuca**, protopopiatul Mercurei, în firul ordinului consistorial din 15 Ianuarie a. c. Nr. 311, se deschide concurs nou cu termen de 30 de zile de la prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Refectanții la acest post își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis și se vor prezenta poporului de acolo în vre-o Duminecă sau sâmbătoare, pe lângă prealabila încunoscintare a protopresbiterului tractual.

Săliște la 26 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

I. Droc
protp.

[91] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de **învățători** la școlile din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Berivoii-mici**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
2. **Comana-inferioară**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
3. **Cuciulata**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
4. **Dridif**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
5. **Herseni**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
6. **Ludișor**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
7. **Luța**, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.
8. **Păreu**, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.
9. **Sâmbăta - superioară - răsăritenă**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
10. **Șercăița**, două posturi, salariu anual câte 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
11. **Veneția-superioară**, salariu anual 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul amintit subsemnatului oficiu protopresbiterial.

In conțelegere cu comitetele parochiale.
Făgăraș, 17 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterial al Făgărașului.

Iuliu Dan
protopop.

Nr. 316/902.

[90] 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de **învățători** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, prin acesta se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Banpatac**, cu salariu de 600 cor., cuartir în noul edificiu școlar și grădină.
2. **Bejan-Căinel**, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.
3. **Certeșul-de-sus**, cu salariu de 600 cor. și cuartir.
4. **Leșnic**, cu salariu de 600 cor. și cuartir în edificiul școlii și grădină.
5. **Sânt-Andres**, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.
6. **Tâmpa**, cu salariu de 600 cor. și cuartir în edificiul școlii și grădină.
7. **Uroiu-Cărpiniș**, cu salariu de 600 cor., și cuartir.
8. **Vălișoara**, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și grădină.

Toți aceia, cari doresc a reflecta la vre-unul dintră acestea posturi, au să-și înainteze cererile sale instruite conform legilor în vigoare în termenul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiterial și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică din respectiva comună spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiterial al Devei, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Deva, 26 Iunie 1902.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 703 pp.

[92] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învățătoresci** vacante de la școlile noastre tractuale mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agârbiciu**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir, grădină, lemne de încălzit și cuincuenalul legal asigurat.
2. **Banabic**, salariu 600 cor. de la popor, cuartir, grădină, lemne pentru foc și toate beneficiile împreunate cu oficiul învățătoresc.
3. **Botez**, salariu 248 cor. repartitie, eventual folosirea alor 25 jug. pământ arător și de cosit; 360 cor. ajutoriu de la stat, locuință, lemne de foc. Învățătorul va avea să provadă și cantoratul, pentru care va trage și stole separate.
4. **Găbud**, salariu 400 cor. repartitiat pe popor, 200 cor. din pășunatul școlar, cuartir și lemne pentru încălzit.
5. **Hărătaș**, 600 cor. salariu, anume: 380 cor. din repartitie, 60 cor. din didactru și 160 cor. din naturalii, cuartir, grădină și lemne de foc. Învățătorul va funga și ca cantor.
6. **Hidiș**, salariu 600 cor. din repartitie, relut corespunzătoriu pentru cuartir, grădină și lemne.
7. **Muierău**, salariu 600 cor. repartitie, cuartir, grădină și lemne de foc. Alesul va provede și cantoratul și la casuale va avea și stole.
8. **Sânmihaiu**, salariu 600 cor. parte din lada bisericeii, parte de la popor și din naturalii, răscumpărare corespunzătoare pentru locuință, grădină și lemne de foc. Având a fi și cantor învățătorul va beneficia și de stole.
9. **Soporul-de-câmpie**, 600 cor. din repartitie și naturalii, cuartir, grădină și lemne de foc. Afară de salariu va trage învățătorul și stole ca cantor.

Refectanții se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în comunele respective pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, mai ales, că învățătorii aleși vor fi poțiti să cânte cu copii în strană, eventual să formeze și cor cu școlarii și adulții.

Este de dorit și de interes și pentru candidații noștri să reflecteze la posturile înșirate, pentru că în toate locurile sunt regulate și asigurate salariile și toate beneficiile învățătoresci.

Concurenții să-și așternă în termenul indicat cererile instruite în regulă la subscrisul oficiu protopresbiterial.

Turda, 25 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Turzii în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Jovian Murășian
protopresbiter.

Nr. 482/1902 prot.

[82] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învățătoresci** de la școlile comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Sighișoara**, postul învățătoresc clasa I, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc;
- postul învățătoresc clasa a II-a cu salariu anual de 600 cor., și anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar în natură.
2. **Hetur**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.
3. **Daia-săsescă**, cu salariu anual de 600 cor. în bani gata, jumătate venit din grădina școlară și cuartir gratuit în edificiul școlii.

Refectanții la aceste posturi au îndatorirea a provede instrucțiunea școlariilor de la 6—12 și celor de la 13—15 ani, — și a ține în Dumineci și sâmbători, — cei din Sighișoara în mod perondătoriu, — strană în biserică, să-și așternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiterial până la termenul indicat cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale, — preferintu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 24 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 62/1902.

[88] 2—3

Concurs

Devenind vacant postul de **învățătoriu** pentru clasa a IV-a de băieți de la școala gr. or. din **Rășinari**, prin acesta se descrie concurs de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 700 cor. salariu și 64 cor. relut de cuartir și lemne ce se plătesc din fondul bisericeii în rate lunare anticipative. Cuincuenalele se vor computa numai după instituirea definitivă și serviciul neîntreput de 5 ani la școala noastră.

Cererile de concurs instruite în sensul legilor din vigoare se vor așterne la oficiul protopresb. al Sibiului în termenul deschis.

Aspiranții la acest post, încă înainte de expirarea termenului de concurs să se prezenteze aici la biserică spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci, având învățătorul ales datorința a ține o strană în biserică Dumineca și sâmbătore, pe lângă acestea va instrua în gimnastică pe toți elevii institutului.

Concurenții cu pregătire superioară și cari posedă cunoscințe de musică vocală vor fi preferiți, având comitetul intențiunea a crede alesului instruirea școlariilor în cântări și conducerea corului, pentru care va primi o remunerațiune anuală de 200 cor.

Rășinari, din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 23 Iunie st. v. 1902.

Bucur Dancășiu
preș. com. par.

M. Lungu
not. com. par.

Nr. 701.

Văduț și aflat în ordine.

Sibiiu, 28 Iunie 1902.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 125/1902

[87] 2—3

Concurs

Prin acesta se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea posturilor vacante de **învățători** în următoarele comune bisericesci:

1. **Federi-Fizești**. 2. **Grid**. 3. **Luncani**. 4. **Petrila-Brad**. 5. **Petrila-Gărgani**. 6. **Petroșeni**. 7. **Sânta-Măria-de-petăra**. 8. **Valea-Sângeorgiu**.

Emolumentele la fie-care post sunt: 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Concurenții calificați conform legii, cari trebuie să știe și cântările bisericesci, să așternă suplicile cu documentele recerute subsemnatului oficiu.

Hațeg, în 25 Iunie 1902.

Oficiu, protopresbiterial Hațeg în conțelegere cu comitetele parochiale.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

[83] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului **învățătoresc** vacant de la școala confesională gr. or. din **Brașov-Stupini**, protopresbiteratul Brașovului, împreunat cu cantoratul și cu îndatorirea a ține prelegere în școala de repetițiune, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu anual solvit din cassa Bisericeii în rate lunare anticipative 480 cor. venitele cantoralii 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădină și 3 stângini lemne din care este de a se încălzi și școala.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntreput în această comună.

Concurenții au să-și așternă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare Prea Onor. Oficiu protopresbiterial al Brașovului în termenul indicat, și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare poporului în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Brașov-Stupini, în 16 Iunie 1902.

Comitetul parochial gr. or.

Ioan I. Maximilian **George Constantin**
capelan, președinte. notariu.

În conțelegere cu subscrisul.

Oficiu protopresbiterial al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 722/1902.

[84] 2—3

Concurs

Pentru mai jos notatele **posturi învățătoresci** din protopresbiteratul Branului, se descrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”, și adică:

1. **Rășnov**, 2 posturi cu câte 600 cor. salariu.
2. **Zernești**. 3. **Codlea**. 4. **Șimon**, 5. **Șirnea** și 6. **Moeciul superior** — în fie-care loc câte un post cu salariu de 600 cor., cortel, lemne și grădină, eventual relut corespunzătoriu în bani pentru acestea.

Se observă că posturile învățătoresci în genere sunt împreunate cu cantoratele, deci vor fi preferiți acei concurenți cari sunt desteri în cântări și tipic, ceia-ce au a dovedi poporului în biserică în vre-o Duminecă sau sâmbătoare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și înainta rugărilor lor la subscrisul oficiu în termenul indicat, instruite conform legii.

Zernești, 24 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiterial al Branului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Traian Mețian
protopresbiter.

Nr. 125/1902 prot.

[86] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de **învățătoriu** în parochia **Livezeni** din tractul Hațeg prin acesta se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu de 600 cor., care se solvesce regulat din cassă, folosința unei grădini de 1 juger, 4 stângini lemne de foc, din cari se încăldește și sala de învățământ, cuartir constătoriu din două odăi (chilii) frumoase, una bucătărie, o cămară și o pivniță, toate în edificiul cel pompos al școlii, zidit după planul cel nou ministerial.

Comuna Livezeni este lângă orașul Petroșeni, lipită de el, și învățătorul are prospect și de alt venit, compatibil cu oficiul său.

Pot concura numai *pedagogi* absoluți cu calificațiunea prescrișă prin lege, cari știu și cântările bisericesci, și voese să rămână stabil în postul acesta.

Suplicile concursuale cu documentele să se așternă la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

Hațeg, în 25 Innie, 1902.

Oficiul protopresbiterial Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 129/1902

[85] 2—3

Concurs

Pentru întregirea a **doză posturi învățătoresci ordinare** la școala română gr. or. din **Paloș**, protopresbiteratul Cohalmului, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 600 cor. salariu anual plătit din repartitie și din didactru după copii, în rate trilunare decursive, locuință în natură, lemne de foc după trebuință și cuincuenalele socotite de la ziua alegerii.

Învățătorii aleși vor avea să instrueze — afară de instrucțiunea cu copii de toate zilele, — și în școala de repetițiune, să conducă tinerimea școlară și adultă în cântările bisericesci la liturgie și a da cantorilor ajutoriu la utrenie, — o condițiune reclamată de familiile fără de copii, cari încă contribuie prin dare bisericească la salariile învățătoresci.

Doritorii de a reflecta la aceste posturi au a-și subșterne cererile de concurs împreună cu documentele recerute, instruite conform legilor în vigoare la Preaonoratul oficiu protopresbiterial concernent în termenul deschis și a se prezenta înainte de alegere, în biserică, spre a-și arăta desteritatea recerută prin condițiunea din urmă și spre a face cunoscință cu poporul.

Paloș, în 21 Iunie 1902.

Pentru comitetul parochial:

Patrichiu Pinte
paroch și președ. comit.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.